

EVALUATIEONDERZOEK
"TSJERNOBYL"

Rapport inzake het optreden van
de rijksoverheid naar aanleiding
van het ongeval in de kerncentrale
van Tsjernobyl, USSR

BERENSCHOT B.V.
Adviseurs voor beleidsvorming en organisatie



Ir. D.A. van den Wall Bake, projectleider
Drs. L. Geut
Ir. G.W.H. Zorn

KRONIEK

Selectie van belangrijkste gebeurtenissen in de periode 29 april - medio mei 1986 in Nederland.

<u>Tijdstip</u>	<u>Gebeurtenissen</u>	<u>Acties</u>
zaterdag 26 april	(explosie en brand in KC 4 ¹), Tsjernobyl)	-
zondag 27 april	(verhoogd stralingsniveau gemeten in Finland en Zweden)	-
maandag 28 april	(Finland en Zweden slaan alarm)	-
20.00 uur	Eerste berichten in Nederland op t.v.-journaal, USSR meldt 's avonds summier ongeluk in een KC	
dinsdag 29 april		
ochtend	n.a.v. persberichten	L&V (Tankink): intern overleg over mogelijke consequenties voor landbouw in Nederland
	RIVM ³) verwijst een vraag van de KLM m.b.t. stralingsrisico's op vluchten naar Warschau en Moskou naar het KNMI	KNMI bepaalt mogelijke trajectoriën; volgens één traject kan de wolk op 2/5-8/5 boven Nederland zijn; assistentie bij metingen RIVM toegezegd
14.30 uur	n.a.v. persberichten	Min. Winsemius belt min.pres.: - voorstel hulp bieden aan USSR (als EG-voorzitter) - PKB ²)-procedure vestiging 2 KC's in Nederland opschorten

<u>Tijdstip</u>	<u>Gebeurtenissen</u>	<u>Acties</u>
middag	(gebruikelijke) vergadering hoofdingpecteurs Volksgezondheid met dgVgz ⁶) Van Londen: Enthoven stelt persberichten aan de orde	Standpunt vergadering: Winsemius is eerstverantwoordelijke (Kernenergiewet, primair milieuproblematiek en vooralsnog geen volksgezondheidsaspect)
	RIVM/NVIC ⁴) meldt aan WVC/CVVC ⁵) vragen van GGGD-artsen over I-tabletten	dgVgz ⁶) Van Londen: MIBO-magazijnen ⁷) paraat (I-tabletten); CVVC-organisatie paraat voor eventuele alarmregeling
18.00 uur	Telefonisch overleg Winsemius - Van der Reijden	Eenhoofdige leiding gewenst; Enthoven voorgesteld als algemeen coördinator
18.30 uur	Overleg bij min.pres. (aanwezig: Lubbers, Van der Reijden, Winsemius, Van Londen, HIMH ⁸) Enthoven, INZ ⁹) Baas, GHI ¹⁰) Van Gestel, dgMH ¹¹) Reij, dgRIVM Van Noort ¹²)	Besluiten: Winsemius eerstverantwoordelijke bewindsman; Enthoven algemeen coördinator; locatie coördinatiecentrum: WVC Leidschendam; RIVM coördineert metingen; VROM coördineert maatregelen en voorlichting
woensdag 30 april (koninginnedag)	1e bespreking coördinatiecentrum (vanaf 12.00 uur zijn ook de betrokken DG's erbij)	
	Baas bericht werkgroep omtrent besluiten dinsdagavond	
	Onder andere veel aandacht voor inkomende vliegtuigen, schepen	
	Intensivering luchtmetingen; telefonische contacten met buurlanden	
	Hoofddoelstellingen geformuleerd:	Afspraak: uitgaande berichten en infoverzameling zoveel mogelijk via "Leidschendam"
	1. Zo laag mogelijk houden van de stralingsbelasting van de bevolking.	

<u>Tijdstip</u>	<u>Gebeurtenissen</u>	<u>Acties</u>
woensdag 30 april (vervolg)	<p>2. Voorkomen c.q. beperken onrust onder de bevolking</p> <p>3. Voorkomen van besmetting van mens en milieu als gevolg van binnenkomende voertuigen en goederen</p> <p>Coördinatiecentrum heeft onder andere contacten met:</p> <ul style="list-style-type: none"> - BiZa (dir. Brandweer over meetcapaciteit) - BuZa (vragen, risico's ambassadepersoneel) <p>BuZa ontvangt antwoord USSR op hulpaanbod EG (Lubbers): "alles onder controle, vooralsnog geen hulp nodig"</p>	
17.00 uur	Bewindsliedenoverleg: bespreking van voorbereidingen en maatregelen	Akkoord met hoofddoelstellingen
's avonds	Opstellen 3 scenario's door werkgroep o.l.v. Schaap:	
	1. Geen verhoging achtergrondniveau straling	(Globale inhoud scenario's) (Berichtgeving, metingen, inventarisaties; overigens geen adviezen of maatregelen)
	2. Belasting 5-30 Bq Jodium per m ³ lucht (schildklier I131: 5-50 mrem per dag)	(Scenario 1 plus extra aandacht voor ontwikkelingen in buitenland voor mogelijke depositie, gewas, monitoring melk; overwegen van weideverbod, waarschuwing drinkwaterbedrijven, jodiumprofylaxe kinderen voorbereiden, overigens geen medische maatregelen of huisartsenvoorlichting, wel persberichten)

<u>Tijdstip</u>	<u>Gebeurtenissen</u>	<u>Acties</u>
's avonds (vervolg)	3. Belasting 30-300 Bq I131 per m3 lucht	(Scenario 2 plus melkvee binnen, extra controle gewas, mogelijk afleveringsverbod; bij 300 Bq kinderen binnenhou- den en jodiumprofylaxe, medische voorlichting huisart- sen; nog geen maatregelen drinkwater nodig)
donderdag 1 mei (dag van de arbeid)	Bij KNMI: veel telefonische vragen Uitwerking van scenario 2 Informatiecentrum WVC/VROM operationeel Bewindsliedenoverleg	Onder andere raming benodigde interne capaciteit (o.a. 9 stralingsdeskundigen) en huisvesting, snelle evaluatie van metingen nodig; globale inhoud mogelijke persberichten t.a.v. voorzorgsmaatregelen; nadere detaillering van gewenste acties Start publieksvoorlichting
vrijdag 2 mei (dag van de piek)	Radioactiviteit in Neder- land loopt op (piek van circa 17 Bq I131/m3 rond 12.00 uur)	Beschikking VROM/WVC instel- ling coördinatiecentrum O.a. detachering meteoroloog KNMI bij het coördinatiecen- trum (tot en met 7 mei) Geen maatregelen vanuit coördinatiecentrum Huisartsenbrief: reizigers Oostbloklanden 17.00 uur: uitbreiding infocentrum tot 50 - 70 lijnen

<u>Tijdstip</u>	<u>Gebeurtenissen</u>	<u>Acties</u>
vrijdag 2 mei (vervolg)		
's avonds	(onverwachte regen) eerste radioactieve neerslag in Nederland	Meteobriefing coördinatiecentrum
zaterdag 3 mei (dag van de koe)	Overleg n.a.v. depositie op de grond; melknormberekeningen en metingen wijzen uit: vee moet naar binnen Weer slaat om: meer marietieme lucht Vrij hoge waarden gemeten in gras (400 - 3.000 Bq I131/m ²); melknorm gesteld op 500 Bq I131/l	Beschikking L&V (+ WVC + VROM): weide- en voederverbod
zondag 4 mei (dodenherdenking)	Algemene situatie	Initiatief voor EG-overleg op 5 mei Opzet importregeling Instelling diverse werkgroepen Start structurering informatieverzameling uit buitenland
	Hogere concentraties in regenwater gemeten Melkcontrole op volle toeren (metingen 390 Bq I131/l) Controle filters airconditioning uitgebreid	

<u>Tijdstip</u>	<u>Gebeurtenissen</u>	<u>Acties</u>
maandag 5 mei (bevrij- dingsdag)	Start EG-overleg Grenscontrole importgoe- deren en vervoermiddelen Grasmonsters: 169 - 3070 Bq I131/1 Alle melk: minder dan 500 Bq I131/1 Groenten: eerste metingen en (wisselende) effecten van het wassen Slachtvlees Discussies over handhaving weideverbod (ruwvoertekort) en toepassing regenwater in kassen (vaak geen keus)	 Nog geen maatregelen Beschikking L&V (+ WVC + VROM): schildklieren slachtvee vernietigen Nog geen maatregelen
dinsdag 6 mei (dag van het schaap en de spinazie)	Voortgaande en nieuwe metingen Met name gericht op volks- tuinders Concept-brief aan Tweede Kamer Instelling infocentrum L&V	Beschikkingen L&V (+ WVC + VROM): - spinazie uit handel en ver- nietigen - verbod verkoop schapemelk en -kaas Besluit L&V (+ WVC + VROM): dringend advies om geen spinazie te eten EG-commissie: aanbeveling gemeenschappen r.a.-normen groenten en fruit: 350 Bq I131/1

<u>Tijdstip</u>	<u>Gebeurtenissen</u>	<u>Acties</u>
woensdag 7 mei (dag van de Tweede Kamer)	Voortgezet overleg in Brussel Voorstel nadere normering melk en groenten; onderzoek maatregelen regenwaterbassins kassen Eerste overleg financiële aspecten Brief naar Tweede Kamer; kamerdebat Heroverweging weideverbod	(EG-commissie: beschikking importverbod slachtvee en vlees uit Oostblok) Beschikking intrekking weide- verbod
donderdag 8 mei (dag van de uiterwaar- den	Onderzoek slib Onderzoek residu chemische wasserijen Onderzoek naar verschillen in grasmetingen Aandacht voor structurele na- zorg en afbouw infocentrum	Advies: geen koeien in uiter- waarden
vrijdag 9 mei (dag van de ingetrokken besluiten)	Contacten met reisbureaus en consumentenorganisaties Algemene situatie Uitwerking EG-beschik- king import slachtvee- en vlees voor Nederland	Intrekking melksanctiebe- sluit (d.d. 4 mei) en spina- ziebesluit (d.d. 6 mei)

<u>Tijdstip</u>	<u>Gebeurtenissen</u>	<u>Acties</u>
zaterdag 10 mei	Algemene situatie	Besluit L&V (+ WVC + VROM): spinazie weer volkomen veilig Opheffing infocentrum WVC (vanaf 12.00 uur)
<hr/>		
P.M.: 12 t/m 13 mei		Overleg met Consumentenbond, ANVR, EZ en verzekeraars EG-raad: verordeningen t.a.v. importverbod slachtvee, vis, melk, melkprodukten, groenten en fruit uit Oostblok (inclusief nadere wijzigingen) Beschikkingen EZ, L&V, WVC: Nederlandse uitwerkingen van EG-beschikkingen.
P.M.: 30 mei		Intrekking schapemelkverbod (d.d. 6 mei) en wijziging schildklierbesluit (d.d. 5 mei)